การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว

อัญชลี สารรัตนะ[1], คำแปลง แสงคำ[2], สุจิตรา แสงคำ[3]
[1]สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
[2,3]ครูโรงเรียนการการศึกษาเด็กพิเศษมารีย์นิรมล อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
E-mail: [1]unesar@kku.ac.th

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิตให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว และ 2) ศึกษาความสามารถด้านทักษะชีวิตของนักเรียนที่ได้รับการจัดการศึกษาด้วยแผนที่พัฒนาขึ้น เนื้อหาที่ใช้สำหรับการพัฒนาทักษะชีวิต คือ เนื้อหาด้านการเพาะเห็ดฟาง และเนื้อหาด้านการประกอบอาหาร การทำไข่เจียว กลุ่มเป้าหมาย คือ ครอบครัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนการศึกษาเด็กพิเศษมารีย์นิรมล อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5 ครอบครัวซึ่งประกอบด้วย บิดามารดา และนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องทางสติปัญญาจำนวน 5 คน เป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 2 คน มีอายุระหว่าง 15-18 ปี มีระดับเชาวน์ปัญญา 50-70 ซึ่งเป็นระดับเรียนรู้ได้ รูปแบบการวิจัยเป็นแบบกลุ่มเดียววัดหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการศึกษา เรื่องการเพาะเห็ดฟาง และการทำไข่เจียว และ 2) แบบสังเกตซึ่งใช้ประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเพาะเห็ดฟาง และการทำไข่เจียว จำนวน 12 ชุด เป็นแบบตรวจสอบรายการ 2 ระดับ คือ ทำได้และทำไม่ได้ที่มีค่าความเที่ยงจากผู้สังเกตสองคนเท่ากับ 0.9 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่และร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) แผนการจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิต ประกอบด้วยแผนการเพาะเห็ด จำนวน 6 แผน ระยะเวลา 30 วัน และแผนการประกอบอาหารไข่เจียว จำนวน 5 แผน ระยะเวลา 5 สัปดาห์ 25 คาบ คาบละ 50 นาที ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและเป็นแผนที่ใช้หลักการวิเคราะห์งานร่วมกับการสาธิตและให้นักเรียนลงมือปฏิบัติทำจริงและปฏิบัติซ้ำ สำหรับความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว ได้แก่ ความร่วมมือในการศึกษาแผนการจัดการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำไปสอนบุตรที่บ้าน ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน แบ่งปัน สนับสนุนสื่อการสอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการเพาะเห็ดฟาง พบว่านักเรียนทั้งสามคนมีความสามารถในการทำกิจกรรมระหว่างเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 91.85 และหลังเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 97.57 ด้านการทำไข่เจียวพบว่านักเรียนทั้งสองคนมีความสามารถในการทำกิจกรรมระหว่างเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.07 และหลังเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 97.23

คำสำคัญ: ทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา, ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว, การวิเคราะห์งาน, การเพาะเห็ดฟาง, การทำไข่เจียว

Life Skill Training for Students with Intellectual Disability and Cooperation of School and Families

Unchalee Sanrattana[1], Khampang Saenhkham[2], Sujitra Saenhkham[3]

[1]Curriculum and Instruction for Special Education, KhonKaen University.

[2,3]Teacher, Mary Immaculate for Children with Special Needs School, Khon-Kaen

E-mail: [1]unesar@kku.ac.th

Abstract

This research aimed to: 1) develop life skill's lesson plans for teaching student swith intellectual disability in collaboration between school and families and 2) study life skills abilities of the students who were taught by those lesson plans. Life skills trainings included mushrooms cultivating practice and omelet cooking practice. The target group was five families consisting of parents and students with mild intellectual disability. Five students were three males and two females who were clinically diagnosed and assessed with the I.Q. of 50-70, aged between 15-18 years old and studied in Mary Immaculate for Children with Special Needs School, Mueng District, Khon-Kaen during the second semester, 2015 academic year. One shot case study was conducted and instruments were 1) lesson plans of mushrooms cultivating and omelet cooking and 2) assessment forms to observe students' abilities in mushrooms cultivating and omelet cooking, which consisted of 2 choice checklist of 'could do' and 'could not do' which had inter-observer reliability of 0.9. Data were analyzed by calculating the frequency and percentage. The results of this study showed that 1) The developed life skills lesson plans included 6 lesson plans of cultivating mushrooms for 30 days and 5 lesson plans of omelet cooking for 25 periods with 50 minutes per period in 5 weeks. Task analysis, demonstration teaching method and repeated practices were used as guidelines to develop lesson plans. The lesson plans were validated by experts before using. There was cooperation between the school and the families, in which the families studied the lesson plans for teaching their kids at home as well as providing, sharing and supporting teaching materials. 2) The results of students' abilities incultivating mushrooms showed that during teaching, three male students could do every procedure of growing mushroom at the average of 91.85% and could do successfully by themselves after teaching at the average of 97.57%. Two female students could do every procedure of cooking omelet at the average of 92.07% and could do successfully by themselves after teaching at the average of 97.23%

Keywords: life skill of students with intellectual disability, cooperation between school and families, task analysis, mushroom cultivating practice, omelet cooking practice

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ฉบับ พ.ศ. 2542 ฉบับ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ระบุว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (Government Gazette, 2007) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551 ระบุว่า “คนพิการ” หมายถึง บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรมสติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด (Government Gazette, 2008) จากความหมายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์องคนพิการทางการศึกษา พุทธศักราช 2552 ไว้ 9 ประเภท ได้แก่ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก และ 9) บุคคลพิการซ้อนซึ่งความบกพร่องทางสติปัญญาจัดเป็นความพิการประเภทหนึ่งในเก้าประเภท โดยกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหมายถึงบุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบันซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลและควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี (Government Gazette, 2009)

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพื้นฐานเหมือนนักเรียนปกติทั่วไปและมีความสามารถและศักยภาพในตัวเองในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะกลุ่มบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้นักเรียนกลุ่มนี้จึงต้องได้รับการฝึกทักษะเพื่อให้รู้จักการช่วยตัวเองด้วยหลักสูตรและการสอนที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพหรือระดับความสามารถ ก็จะทำให้นักเรียนกลุ่มนี้มีโอกาสที่จะช่วยเหลือตัวเอง สามารถใช้ชีวิตอย่างอิสระได้หลังออกจากโรงเรียนไปแล้ว มีคุณภาพชีวิตที่ดีและดำรงชีวิตในสังคมด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวและสังคมได้คนทั่วไปก็จะรู้สึกว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นคนที่มีคุณค่าไม่เป็นอันตรายสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ สอดคล้องกับ Arayawinyu (1999) ที่กล่าวว่าการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรเน้นความต้องการและความสามารถ

ของนักเรียนเป็นสำคัญหากนักเรียนมีความสามารถในการเรียน นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมให้เรียนในวิชาที่เหมาะสมหากนักเรียนไม่มีความพร้อมที่จะเรียนในหลักสูตรที่เน้นวิชาการก็ควรให้นักเรียนเรียนในด้านอาชีพและฝึกทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

ทักษะการดำรงชีวิตหรือทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่ทุกคนจำเป็นต้องมีเพราะนับตั้งแต่มนุษย์เกิดมา มนุษย์จะได้รับการหล่อหลอมโดยกระบวนการตามธรรมชาติและกระบวนการทางสังคมเป็นปฏิกิริยาต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1994) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตว่าเป็นความสามารถในการปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องในการเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ทักษะชีวิตนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและสิ่งแวดล้อมของแต่ละคนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาการสอนทักษะชีวิตมีความสำคัญอย่างมากเพราะการขาดทักษะชีวิตเป็นหนึ่งในเกณฑ์การพิจารณาเพื่อวินิจฉัยเด็กกลุ่มนี้ทักษะชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามิได้แตกต่างกับเด็กปกติในวัยเดียวกันมากนักเพราะต่างก็ต้องดำรงชีวิตภายในบ้านในโรงเรียนและในชุมชนแต่เนื่องด้วยข้อจำกัดทั้งทางด้านสติปัญญา และทักษะการปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวันที่ส่งผลกระทบต่อทักษะชีวิตด้านต่างๆ เช่น ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน (Daily life skills), ทักษะเฉพาะบุคคลและทักษะทางสังคม (Personal and Social skills), และทักษะการประกอบอาชีพ (Occupational skills) เป็นต้น

โรงเรียนการศึกษาเด็กพิเศษมารีย์นิรมล จังหวัดขอนแก่น เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้บริการฟื้นฟู และจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาแบบไป-กลับแก่นักเรียนพิการอายุระหว่าง 3-18 ปี โดยมุ่งพัฒนานักเรียนที่มีความพิการ ด้านทักษะการดำรงชีวิต และพัฒนานักเรียนให้มีพัฒนาการตามศักยภาพ สามารถช่วยเหลือตนเองรวมทั้งเป็นการสร้างโอกาสให้กับนักเรียน นักเรียนพิการในความดูแลของโรงเรียน ได้แก่เด็กบกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ มีภาวะออทิสซึมและพิการซ้อน ปัจจุบันมีนักเรียน 53 คน และในจำนวนนี้มีนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ 5 คน ที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ที่ต้องออกจากระบบโรงเรียน เพราะจะมีอายุเกิน 18 ปี จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนร่วมกับการเยี่ยมบ้านนักเรียนทั้ง 5 คนนี้ พบว่านักเรียนยังไม่มีทักษะชีวิตด้านการประกอบอาชีพและการช่วยเหลือตนเองด้านการประกอบอาหาร ผู้ปกครองจึงมีความต้องการให้ทางโรงเรียนฝึกทักษะชีวิต โดยเฉพาะด้านการเกษตร เนื่องจากครอบครัวมีอาชีพเกษตรกรรมและสอนการทำอาหารง่ายๆ เพื่อรับประทานเองได้ และทางครอบครัวยินดีให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการฝึกทักษะดังที่กล่าวมา

ในการฝึกนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หากได้รับความร่วมมือจากครอบครัวที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียนช่วยนำสิ่งที่สอนในโรงเรียนไปสอนซ้ำที่บ้าน ก็จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการจัดเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้หลักการวิเคราะห์งานเพื่อซอยงานออกเป็นงานย่อยๆ ตามลำดับเป็นหลักการที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based practice) ว่าสามารถช่วยนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมได้ (Franzone, 2009) และเมื่อนำวิธีการสอนแบบสาธิตมาเป็นวิธีการถ่ายทอดประสบการณ์ก็จะทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเห็นตัวอย่างปฏิบัติตามตามตัวอย่างทีละขั้นตามงานที่ได้แตกย่อยออกมา มีการให้ข้อมูลป้อนกลับจากครูหรือผู้ปกครอง และการปฏิบัติซ้ำ ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยหลักการวิเคราะห์งาน การสอนแบบสาธิต และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวโดยเลือกการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมและการประกอบอาหารรับประทาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิตให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว

2. เพื่อศึกษาความสามารถด้านทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดการศึกษาด้วยแผนที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยคือครอบครัวของนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ จำนวน 5 ครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย บิดา มารดา และนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 5 คน อายุระหว่าง 15-18 ปี มีระดับระดับเชาวน์ปัญญา 50-70 ซึ่งเป็นระดับเรียนรู้ได้ และเป็นครอบครัวที่เต็มใจเป็นกลุ่มเป้าหมายและให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ โดยเลือกเจาะจงตามเกณฑ์ ดังนี้

1.1 เป็นครอบครัวของนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนการศึกษาเด็กพิเศษมารีย์นิรมล ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2 เป็นนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ โดยมีระดับเชาวน์ปัญญาระหว่าง 50-70 และมีอายุระหว่าง 15-21 ปี

1.3 เต็มใจเป็นกลุ่มเป้าหมายและให้ความร่วมมือในการวิจัย

2. แบบวิจัย เป็น Pre-experimental design แบบ One-shot case study

X O

X คือ การจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิต การเพาะเห็ดและการทำไข่เจียว

O คือ ความสามารถในการเพาะเห็ด และการทำไข่เจียว

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิตที่ประกอบด้วยหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเพาะเห็ด 6 แผน และแผนการจัดประสบการณ์การทำไข่เจียว 5 แผน รวมเป็น 11 แผน

3.2 แบบประเมินความสามารถการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการเพาะเห็ดฟางและการทำไข่เจียวสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 2 ชุด

4. การสร้างและการประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต ด้านอาชีพการเพาะเห็ด และการดูแลช่วยเหลือตนเองในการประกอบอาหารการทำไข่เจียว

4.2 พัฒนาแผนการจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิตที่ประกอบด้วยหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเพาะเห็ด 6 แผน และแผนการจัดประสบการณ์การทำไข่เจียว 5 แผน รวมเป็น 11 แผน

4.3 พัฒนาแบบประเมินความสามารถการปฏิบัติงานจำนวน 2 ชุด ซึ่งเป็นแบบสังเกตแบบตรวจสอบรายการ คือ “ทำได้” และ “ทำไม่ได้”

4.4 นำเครื่องมือทั้งหมดไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามทฤษฎี ความเหมาะสมสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผล การใช้ภาษา และเวลาที่ใช้สอนของแผนการจัดการศึกษา

4.5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนจะนำไปใช้ แต่สำหรับแบบประเมินความสามารถการปฏิบัติงานได้มีการนำไปหาค่าความเที่ยง โดยวิธี Inter-observer Reliability เพื่อดูว่าผู้สังเกต 2 คนต่างมองพฤติกรรมเป้าหมายในลักษณะเดียวกันหรือไม่ และมีความสอดคล้องกันร้อยละเท่าไหร่ จากสูตร

ความสอดคล้อง = [A/A+D]x100

โดย A คือ จำนวนครั้งที่เห็นสอดคล้อง

D คือ จำนวนครั้งที่เห็นไม่สอดคล้องหรือ

เห็นแตกต่าง

พบว่าจำนวนครั้งที่เห็นสอดคล้อง (A) เท่ากับ 18 ครั้ง

จำนวนครั้งที่เห็นไม่สอดคล้อง (D) เท่ากับ 2 ครั้ง

แทนค่าในสูตร [18/18+2]x100

ได้ค่า Inter-observer Reliability เท่ากับ 90%

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

5.1 ผู้วิจัยโทรศัพท์เชิญผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมสร้างความร่วมมือในการฝึกทักษะชีวิต เรื่องการเพาะเห็ดฟางและการสอนทำไข่เจียว พร้อมทั้งบอกแผนการดำเนินกิจกรรมทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านที่ผู้ปกครองต้องนำไปสอนคู่ขนานกับทางโรงเรียน ได้ข้อตกลงความร่วมมือ ดังนี้

1) การทำความเข้าใจเป้าหมายการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2) ความร่วมมือด้านการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

3) ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรต่างๆ และร่วมกันแลกเปลี่ยน แบ่งปัน สนับสนุนสื่อการสอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

4) ความร่วมมือด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง ร่วมกันสังเกตและบันทึกผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพที่ปฏิบัติได้จริง

5.2 นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเพาะเห็ดและการทำไข่เจียวไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

5.3 บันทึกผลการปฏิบัติงานระหว่างการทำงานหรือการทำกิจกรรมระหว่างเรียนที่เป็นแบบตรวจสอบรายการทุกครั้ง และให้ผู้ปกครองร่วมประเมินนักเรียนเมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่บ้านตามแบบประเมินความสามารถการปฏิบัติงาน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากบทสัมภาษณ์

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการปฏิบัติงานที่บันทึกเป็นความถี่ ด้วยค่าร้อยละ และนำเสนอในลักษณะของตาราง

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาแผนการจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิตให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว แบ่งการนำเสนอเป็นสองส่วน คือ ผลการพัฒนาแผนการจัดการศึกษา และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว

1.1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิตให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงแผนการจัดการศึกษาการเพาะเห็ดฟางจากเปลือกมันสำปะหลัง

แผนการจัดประสบการณ์	กิจกรรมการเพาะเห็ด	ระยะเวลา
1. วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเพาะเห็ด	1. เรียนรู้วัสดุอุปกรณ์จากภาพ 2. เรียนรู้วัสดุอุปกรณ์จากของจริง	2 วัน (วันละ 3 ชม.)
2. การเตรียมพื้นที่สำหรับเพาะเห็ด	1. ปรับพื้นที่ให้เรียบ เพื่อไม่ให้มีน้ำขัง 2. เก็บเศษวัชพืชในแปลงออกให้หมด	2-3 วัน (วันละ 3 ชม.)
3. การเตรียมแปลงเพาะเห็ด	1. ขุดแปลงดินให้มีขนาดประมาณ กว้าง 80 ซม. ยาว 5-8 ม. และลึก 10 ซม. 2. พรวนดินในแปลงปลูกและคราดปรับระดับให้สม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง	2-3 วัน (วันละ 3 ชม.)
4. ปฏิบัติการเพาะเห็ดและข้อควรระวังในการใช้อุปกรณ์	1. รดน้ำให้ชุ่มทั่วทั้งแปลง 2. อัดเปลือกมันลงในแบบไม้สำหรับทำกองเห็ดให้แน่น รดน้ำลงในไม้แบบที่อัดเปลือกมันถอดไม้แบบออกและนำแบบไม้ไปตั้งกองใหม่ ใส่เปลือกมันให้เสร็จทั้งแปลงในลักษณะเดียวกัน โดยห่างกันตามความยาวของไม้ที่กำหนดให้ (แถวละ 20 ซม.) จะได้กองเปลือกมัน 15-20 แถว ต่อแปลง 3. พรวนดินระหว่างช่องว่างของกองเปลือกมันให้ทั่วทั้งแปลง และหว่านปุ๋ยคอกให้ทั่วทั้งแปลง ในอัตราส่วน 1-2 ปีบ/แปลง 4. รดน้ำให้ชุ่ม หลังจากนั้นนำเชื้อเห็ดฟางใส่กะละมัง บี้เชื้อเห็ดฟาง ให้แตก ออกจากกัน โดยใช้เชื้อเห็ดฟาง 5-10 ถุง/แปลง 5. โรยเชื้อเห็ดฟาง ระหว่างช่องว่างของกองเปลือกมันให้ทั่ว และรดน้ำให้ชุ่ม 6. ปักโครงไม้ไผ่ จำนวน 15-20 อัน/แปลง 7. คลุมด้วยพลาสติกใสตลอดแปลงให้มิดชิดพร้อมกับคลุมหลังแปลงด้วยเศษฟางข้าว	4-5 วัน (วันละ 3 ชม.)
5. การดูแลรักษา	1. หลังปลูกเห็ดฟางได้ 3 วัน ใช้บัวรดน้ำรดแปลงเห็ด เพื่อตัดเส้นใยไม่ให้เดินต่อ โดยใช้น้ำรด 6-8 บัวรดน้ำ/แปลง 2. ก่อนเก็บผลผลิตทุกครั้งให้รดน้ำแปลงเห็ดในตอนเย็น และเก็บผลผลิตเห็ดฟางในตอนเช้า	3 วัน (วันละ 3 ชม.)
6. การเก็บผลผลิตเห็ดฟาง	สามารถเก็บผลผลิตได้จำนวน 2 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 จะเริ่มเก็บผลผลิตได้หลังจากปลูกได้ 7-10 วัน และจะสามารถเก็บผลผลิตได้ติดต่อกัน 3-4 วัน ซึ่งจะให้ผลผลิตรวมประมาณ 30-35 กิโลกรัม/แปลง	7-10 วัน
	รุ่นที่ 2 หลังจากเก็บผลผลิต รุ่นที่ 1 เสร็จ ให้เปิดพลาสติกคลุมแปลงออกใช้บัวรดน้ำรดแปลงเห็ด 2-3 บัวรดน้ำ ต่อแปลง เพื่อล้างแปลง จากนั้นคลุมพลาสติกและเศษฟางข้าวให้ทั่วแปลง หลังจากนั้นอีก 7 วัน ก็จะสามารถเก็บผลผลิตรุ่นที่ 2 ได้	7 วัน

ตารางที่ 2 แสดงแผนการจัดการศึกษาการทำไข่เจียว

แผนการจัดประสบการณ์	กิจกรรม	ระยะเวลา
1. เรื่อง อุปกรณ์ที่ใช้ทำไข่เจียว	เรียนรู้อุปกรณ์ที่ใช้ทำไข่เจียวจากภาพ เรียนรู้อุปกรณ์ที่ใช้ทำไข่เจียวจากของจริง	1 สัปดาห์ 4 คาบ (คาบละ 50 นาที)
2. เรื่อง ส่วนผสมและเครื่องปรุงการทำไข่เจียว	เรียนรู้ส่วนผสมและเครื่องปรุงการทำไข่เจียวจากภาพ เรียนรู้ส่วนผสมและเครื่องปรุงการทำไข่เจียวจากของจริง	1 สัปดาห์ 4 คาบ (คาบละ 50 นาที)
3. เรื่อง ขั้นตอนการทำไข่เจียว	เรียงลำดับขั้นตอนการทำไข่เจียวจากภาพ เรียงลำดับขั้นตอนการทำไข่เจียวจากเกมการศึกษา	1 สัปดาห์ 4 คาบ (คาบละ 50 นาที)
4. เรื่องการสาธิตการทำไข่เจียว	ผู้ปกครองสาธิตการทำไข่เจียว และข้อพึงระวังการเปิดเตาแก๊ส ครูสาธิตการทำไข่เจียว และข้อพึงระวังการเปิดเตาแก๊ส ครูและนักเรียนร่วมกันสาธิตการทำไข่เจียวและข้อพึงระวังการเปิดเตาแก๊ส	1 สัปดาห์ 6 คาบ (คาบละ 50 นาที)
5. เรื่องการฝึกปฏิบัติการทำไข่เจียวด้วยตนเอง	ครูและนักเรียนร่วมกันทำไข่เจียว 1. การตอกไข่ใส่ถ้วย 2. การเติมน้ำปลา/ซอสปรุงรส/ผัก 3. การตีไข่ 4. การนำกระทะตั้งเตาแก๊ส 5. การเทน้ำมันพืชลงในกระทะ 6. การเปิดแก๊ส 7. การเทไข่ที่ตีแล้วลงในกระทะ 8. การกลับไข่อีกด้าน รอจนไข่สุก 9. การปิดแก๊ส 10. การตักไข่ที่เจียวสุกแล้วใส่จาน	2 สัปดาห์ 7 คาบ (คาบละ 50 นาที)

จากการเชิญผู้ปกครองของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 5 ครอบครัวมาประชุมที่โรงเรียน พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนมีความเต็มใจที่จะร่วมมือกับโรงเรียนในการฝึกทักษะให้กับบุตรอย่างเต็มที่ โดยกระตือรือร้นในการมาร่วมประชุมกับทางโรงเรียน และยินดีนำแผนการเพาะเห็ดและการทำไข่เจียวไปสอนบุตรที่บ้าน พร้อมทั้งบันทึกผลการปฏิบัติงานระหว่างการทำงานของบุตรตามแบบประเมินความสามารถการปฏิบัติงานตามข้อตกลงที่ได้ร่วมทำไว้กับทางโรงเรียน แต่ในการทดลองพบว่าผู้ปกครองยังไม่มีทักษะในการใช้แบบประเมินจึงประเมินบ้าง ไม่ประเมินบ้าง แต่สามารถสอนลูกตามขั้นตอนในแผนที่ทางผู้วิจัยจัดทำให้ได้ และมีความดีใจที่ทางโรงเรียนโดยผู้วิจัยจัดทำแผน ขั้นตอนการสอน และสื่อรูปภาพต่างๆ ทำให้การสอนง่ายขึ้น

2. ผลการศึกษาความสามารถด้านทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดการศึกษาด้วยแผนที่พัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบด้วยแผนการเพาะเห็ดฟางและแผนการทำไข่เจียว

2.1 ความสามารถในการเพาะเห็ดฟาง ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพศชาย จำนวน 3 คน

ผลการประเมินทักษะปฏิบัติในการเพาะเห็ดฟาง ทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียน จากแผนที่ 1-6 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความสามารถในการเพาะเห็ดฟาง จากแผนที่ 1-6

ผลการประเมิน	แผนการจัดการศึกษา							รวม	เฉลี่ย
	1.1	1.2	2	3	4	5	6		
ระหว่างเรียน	86.67	96.67	88.89	96.29	85.56	92.07	96.83	642.98	91.85
หลังเรียน	96.67	100.00	94.44	100	96.67	95.24	100.00	683.02	97.57

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินความสามารถในการปลูกเห็ดฟาง ระหว่างเรียน เฉลี่ยร้อยละ 91.85 และหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 97.57

ภาพที่ 1 แผนที่ 1 เรื่องวัสดุอุปกรณ์การปลูกเห็ดฟาง

ภาพที่ 2 แผนที่ 2 เรื่องการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกเห็ดฟาง

ภาพที่ 3 แผนที่ 3 เรื่องการเตรียมแปลงปลูกเห็ดฟาง

ภาพที่ 4 แผนที่ 4 เรื่องวิธีการและขั้นตอนการปลูกเห็ดฟาง

ภาพที่ 5 แผนที่ 5 เรื่องการดูแลรักษาเห็ดฟาง

ภาพที่ 6 แผนที่ 6 เรื่องการเก็บผลผลิตเห็ดฟาง

ความสามารถในการทำไข่เจียวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพศหญิง จำนวน 2 คน ผลการประเมินความสามารถในการทำไข่เจียว ทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียน จากแผนที่ 1-5 สามารถรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินความสามารถในการทำไข่เจียวจากแผนที่ 1-5

ผลการประเมิน	แผนการจัดการศึกษา					รวม	เฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
ระหว่างเรียน	92.50	91.07	90.00	92.50	94.29	460.36	92.07
หลังเรียน	95.00	96.43	95.00	100.00	100.00	486.43	97.23

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการทำไข่เจียวตามลำดับขั้นของแผนที่ 1-5 ระหว่างเรียนเฉลี่ยร้อยละ 92.07 และหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 97.23

ภาพที่ 1 แผนที่ 1 เรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ทำไข่เจียว

ภาพที่ 2 แผนที่ 2 เรื่องส่วนผสมและเครื่องปรุงการทำไข่เจียว

ภาพที่ 3 แผนที่ 3 เรื่องขั้นตอนการทำไข่เจียว

ภาพที่ 4 แผนที่ 4 เรื่องการสาธิตการทำไข่เจียว

ภาพที่ 5 แผนที่ 5 เรื่องการฝึกปฏิบัติการทำไข่เจียวด้วยตนเอง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัวครั้งนี้ เป็นการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการเพาะเห็ดฟางและด้านการประกอบอาหารการทำไข่เจียว สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ด้วยวิธีสอนแบบสาธิตและการเน้นย้ำ ซ้ำทวน ผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการพัฒนาแผนการจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิต จากผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการศึกษาด้านทักษะชีวิตที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยแผนการเพาะเห็ดจำนวน 6 แผน ระยะเวลา 27-30 วัน และแผนการประกอบอาหารไข่เจียว จำนวน 5 แผน ระยะเวลา 5 สัปดาห์ 25 คาบ คาบละ 50 นาที ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและเป็นแผนที่มีการวิเคราะห์งานออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ

พร้อมสื่อภาพและอุปกรณ์จริงตามขั้นตอนย่อย ใช้วิธีสอนแบบสาธิตโดยครูทำให้นักเรียนดูแล้วให้นักเรียนลงมือปฏิบัติตามครู จึงทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามทีละขั้นตอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ที่มีการเรียนรู้ได้ถึงแม้จะมีความยากลำบากบ้าง แต่หากมีการปรับหลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้แบบรูปธรรม เรียนรู้จากของจริงทีละขั้นไปเรื่อยๆ และเรียนรู้จากสิ่งที่อยู่รอบตัว จากรูปภาพ นักเรียนก็สามารถพัฒนาศักยภาพได้ถึงแม้ว่าจะเรียนรู้ได้ช้ากว่านักเรียนทั่วไป (กุลยา ก่อสุวรรณ, 2553) นอกจากนี้เทคนิคการสอนแบบวิเคราะห์งานซึ่งเป็นการแตกงานออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ และเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ทำให้นักเรียนสามารถทำได้สำเร็จ และยังมีการสาธิตของครูจึงทำให้นักเรียนทำเลียนแบบได้ มีสื่อการสอนทั้งที่เป็นรูปภาพและของจริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการสอนเชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2556)

ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัวจากผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองหรือครอบครัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีส่วนร่วมใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจเป้าหมายการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 2) ความร่วมมือด้านการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความจำเป็นของนักเรียน 3) ความร่วมมือด้านสื่อการสอน ได้แก่ การช่วยกันระดมทรัพยากรต่างๆ และร่วมกันแลกเปลี่ยนแบ่งปัน สนับสนุนสื่อการสอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และ 4) ความร่วมมือด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ ร่วมกันสังเกตและบันทึกผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพที่ปฏิบัติได้จริงตามความถนัดของผู้ปกครอง สอดคล้องกับ Dechakhup (2005) ที่กล่าวว่าเด็กจะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนวันละหลายชั่วโมง แต่ก็เป็นเพียงหนึ่งในสามของเวลาที่เด็กอยู่กับครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลที่อยู่กับเด็กมากที่สุด และมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ แก่เด็ก การที่เด็กจะได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับทางโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองในการฝึกอบรมต่อที่บ้านก็จะเกิดผลดีต่อเด็กมากขึ้น สอดคล้องกับรายงานของ Australian Research Alliance for Children & Youth for the Family -School and Community Partnerships Bureau (2009) ระบุว่าการร่วมมือช่วยเหลือด้านการเรียนของผู้ปกครอง ช่วยให้เด็กมีผลการเรียนสูงขึ้น เรียนต่อมากขึ้น ตกออกจากโรงเรียนน้อยลง เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับโรงเรียนได้ มีพฤติกรรมดีขึ้น มีความเชื่อมั่นมากขึ้น ร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น และยังทำให้ผู้ปกครองตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษาในกรณีของเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาที่มักขาดแรงจูงใจในการเรียน กลัวที่จะล้มเหลว พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูจึงต้องร่วมมือจัดหลักสูตร การสอนให้เหมาะกับเด็ก เพื่อจัดโอกาสให้เด็กประสบความสำเร็จในสถานการณ์ต่างๆ ให้มากที่สุด รวมถึงสอนสิ่งที่เหมาะกับความสามารถของเด็ก ก็จะช่วยให้เด็กมีกำลังใจในการเรียนรู้รวมทั้งครูก็จะเกิดกำลังใจในการสอนด้วย (Korsuwan, 2010 & Smith, 2004) นอกจากนี้ Beach Center on Disability (2002) พบว่าเด็กบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวโดยเฉพาะพ่อมีแนวโน้มที่จะมีสัมฤทธิผล แรงจูงใจ ทักษะทางสังคมดีกว่าเด็กที่ครอบครัวหรือบิดามารดาไม่ใส่ใจ ดังนั้นนักการศึกษาหรือครูควรให้ครอบครัวและบิดามารดาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและการสอนให้กับบุตรมากขึ้น

ผลการประเมินความสามารถในการเพาะเห็ดฟางจากผลการประเมินทักษะปฏิบัติทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียน จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-6 สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนมีผลการประเมินความสามารถในการเพาะเห็ดฟาง ระหว่างเรียนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 91.85 และหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ

97.57 สำหรับความสามารถในการทำไข่เจียว พบผลการประเมินระหว่างเรียนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.07 และหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 97.23 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานได้ หากได้รับความร่วมมือและการเอาใจใส่จากครอบครัวและสถานศึกษา มีการจัดหลักสูตร แผนการสอนและวิธีสอนที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน สอนทีละขั้นจนนักเรียนจำได้ และมีสื่ออุปกรณ์ทั้งที่เป็นรูปภาพและของจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Linda, Kevin, Kathryn & Ashley (2014) ที่พบว่าการสอนทักษะการทำงานบ้านโดยใช้วีดิทัศน์ที่แสดงการทำงานออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ ให้นักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาอายุ 15-17 ปี ที่มี IQ 38-70 จำนวน 3 คน สามารถทำให้นักเรียนทั้ง 3 คน ทำงานบ้าน เช่น การล้างจาน ทำความสะอาดตู้เย็น เตาไมโครเวฟ การเก็บสิ่งของเครื่องใช้ และการพับผ้าได้ และสอดคล้องกับ Korsuwan (2010) ที่กล่าวว่าหลักสูตรและการสอนอย่างเป็นระบบพิสูจน์ให้เห็นว่าบุคคลเหล่านี้สามารถเรียนรู้ได้ โปรแกรมทางการศึกษาที่ให้ผลดีที่สุดคือ โปรแกรมที่จัดการศึกษาในชุมชนหรือการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ ครูจึงควรเลือกเนื้อหาที่จะสอนให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับ Smith (2004) ที่กล่าวว่านักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับมัธยมศึกษาควรเน้นการฝึกทักษะตามความต้องการและความสามารถของนักเรียน นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนได้ ก็จะส่งเสริมให้เรียนวิชาที่เหมาะสม ส่วนนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนต่อได้ในระดับสูง ก็ควรฝึกการประกอบวิชาชีพ และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ในแต่ละแผนมีการให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม และทำซ้ำกิจกรรมเดิมแผนละ 2 ครั้ง ถึง 5 ครั้ง การที่นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมซ้ำอย่างสม่ำเสมอ พบว่า นักเรียนทั้ง 5 คน สามารถปฏิบัติกิจกรรมการเพาะเห็ด และการทำไข่เจียวได้ครบทุกขั้นตอน ผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถพัฒนาทักษะการเพาะเห็ดทำอาหารได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของนักเรียน การเพาะปลูกพืชที่สามารถนำมาทำอาหารได้ และการประกอบอาหารเพื่อรับประทานเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เมื่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ปฏิบัติกิจกรรมซ้ำอย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นกิจวัตรประจำวันก็จะสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Korsuwan (2010) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเมื่อได้รับการฝึกและการเตรียมตัวสำหรับการทำงานแล้วก็จะสามารถใช้ชีวิตอย่างอิสระได้หลังออกจากโรงเรียนไปแล้ว และเมื่อเป็นเช่นนั้น คนทั่วไปจะรู้สึกว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นคนที่มีคุณค่า สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ และสามารถใช้ชีวิตแบบพึ่งพาตนเองที่ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Borriwatprasert (2011) & Moonnoi (2009) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนพิการควรมีความยืดหยุ่น และปรับให้เข้ากับระดับความสามารถของนักเรียนที่มีความพิการ ให้นักเรียนได้ทำซ้ำทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ และต้องใช้เวลาสอนมากกว่านักเรียนปกติ โดยสอนจากขั้นตอนที่ง่ายไปหาขั้นตอนที่ยาก สอนให้เป็นกิจวัตรประจำวันให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการประกอบอาหาร และให้ทำซ้ำหลายครั้งเพื่อสร้างการจดจำที่ยั่งยืน

นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็กแล้ว การวัดและประเมินผลด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ก็เป็นปัจจัยสำคัญเช่นกันที่จะทำให้ทราบว่าขั้นตอนไหนที่นักเรียนยังไม่สามารถทำได้ ครูและผู้ปกครองจะได้ทำการสอนซ้ำในขั้นตอนที่นักเรียนยังทำไม่ได้ การพัฒนาแผนการสอนจึงจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือวัดและประเมินควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่บอกความสามารถของ

นักเรียนว่าทำได้ใกล้เคียงความคาดหวังของหลักสูตรหรือแผนการสอนและตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดขึ้นหรือไม่ สำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัด เป็นแบบสังเกตการปฏิบัติ เพื่อตรวจสอบว่าขั้นตอนไหนที่นักเรียนยังทำไม่ได้ ก็จะทำการสอนซ้ำ ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าในขั้นการวัดและประเมินผลความสามารถในการปฏิบัติของนักเรียน ผู้ปกครองยังขาดทักษะในการใช้แบบประเมิน เนื่องจากไม่เคยใช้มาก่อนและรู้สึกขัดเขิน ไม่เป็นธรรมชาติ แต่สามารถสาธิต จับมือทำ พูดอธิบายให้ลูกทำตามได้และให้ข้อมูลป้อนกลับจนลูกสามารถทำตามขั้นตอนที่กำหนดได้ครบและทำได้สำเร็จ

จากการวิจัยดังกล่าวจึงควรสนับสนุนให้มีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว โดยสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะด้านทักษะชีวิตที่จำเป็น แสดงลำดับของเนื้อหาหรือแตกเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ และมีขั้นตอนการสอนสื่อการสอนที่ชัดเจนรวมทั้งแบบประเมินผล เพื่อให้ผู้ปกครองนำไปใช้ศึกษาเพื่อร่วมมือในการสอนบุตรที่มีความพิการที่บ้านเพิ่มจากที่ทางสถานศึกษาได้สอนไป และอาจขยายผลการศึกษาไปยังผู้พิการกลุ่มอื่นอีก

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2559 รวมทั้งความร่วมมือจากผู้ปกครองและนักเรียนในโรงเรียนการศึกษาเด็กพิเศษมารีย์นิรมล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งคณะผู้วิจัยใคร่ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

Arayawinyu, P. (1999). *Education for children with special needs (2nd ed.)*. Bangkok: Wankeaw.

Australian Research Alliance for Children & Youth for the Family-School and Community Partnerships Bureau. (2009). *Parental engagement in learning and schooling: Lessons*. Retrieved March 31 2016, from http://www.trinity.catholic.edu.au/a-parents-role-in-their-childs-education/

Beach Center on Disability. (2002). *Fathers*. Retrieved November 30 2015, from http://www.beachcenter.org/main.

Borriwatprasert, C. (2011). *A study of life skills development of students with intellectual disabilities in Rung-Arun secondary school by using cooking activities (Master thesis)*. Arsom Silp Institute of the Arts.

Dechakhup, Y. (2005). Education and learning by brain-based. *Journal of Early Childhood*. *9*(4).

Franzone, E. (2009). *Overview of task analysis. Madison,* WI: National Professional Development Center on Autism Spectrum Disorder, Waisman Center, University of Wisconsin.

Korsuwan, K. (2010). I*ntellectual Disabilities.* Nonthaburi: Sahamit Printing and Publisher.

Linda C. M, Kevin M. A., Kathryn J. B. & Ashley L. F. (2014). *Comparison of the effects continuous video modeling, video prompting, and video modeling on task completion by young adults with moderate intellectual disability*. Education and Training in Autism and Developmental Disabilities, *49*(4),491-504.

Ministry of Education. (2009). T*ype and principles for organizing education for the disabled 2009* (Government Gazette 126, Special Section 80 D.). Bangkok: Thailand.

Moonnoi, J. (2009). *The effect of functional experience packaged task analysis and picture on Autistic's cooking skill (Master thesis).* Khon Kaen University.

Office of the Council of State.. (2007). *Constitution of the royal kingdom of Thailand 2007* (Government Gazette. Royal Decree 114 (Section 47 A), 14). Bangkok: Thailand.

Office of the Council of State. (2008). *The persons with disabilities education act B.E 2008* (Government Gazette. Royal Decree 112 (Section 28 A), 1-13). Bangkok: Thailand.

Smith, D. D. (2004). *Introduction to special education: Teaching in an age of opportunity*. (5th ed.). Pearson Education.

World Health Organization.Division of Mental Health. (1994). *Life skills education for children and adolescents in schools (2nd ed.)*. Geneva: World Health Organization.